

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες Ζ. Αδαμοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516472
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.: 570

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
Αθήνα

ΚΟΙΝ.: 1) Γραμματεία Υφυπουργού
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
(Τομέας Κοινωνικής Ασφάλισης)/Πολιτική
Γραμματεία
2) Πανελλήνια Ομοσπονδία Πολιτικών
Συνταξιούχων
E-mail: omopolit@otenet.gr

ΘΕΜΑ: Να παρθούν άμεσα μέτρα προστασίας των συνταξιούχων έτσι ώστε να μπορούν να καλύπτουν τις ανάγκες τους.

ΣΧΕΤ: Η αριθ. πρωτ. 258/20-9-2023 Αναφορά.

Σε απάντηση της παραπάνω Αναφοράς, με την οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κ. κ. Χ. Κατσώτη, Ν. Καραθανασόπουλο, Μ. Κομνηνάκα, Γ. Λαμπρούλη, Γ. Μαρίνο, Ν. Παπαναστάση, Λ. Στολτίδη και Μ. Συντυχάκη το αριθ. 774/31-8-2023 υπόμνημα της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Πολιτικών Συνταξιούχων με τα βασικά αιτήματα που απασχολούν τους συνταξιούχους και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Α. α) Όσον αφορά την αύξηση των ποσών των καταβαλλόμενων συντάξεων, με ενσωμάτωση της προσωπικής διαφοράς.

1. Με την παρ. 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020, όπως ισχύει, προβλέπεται ότι από την 1.1.2023, το συνολικό ποσό της σύνταξης αυξάνεται κατ' έτος, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με βάση συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ συν το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους διαιρούμενου διά του δύο (2) και δεν υπερβαίνει το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή.

2. Παράλληλα, με το άρθρο 18 του ν. 4997/2022 (Α' 219), καθορίζεται η διαδικασία αναπροσαρμογής των συντάξεων με βάση τον τιμάρημο και την αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π). Ειδικότερα προβλέπεται ότι η κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016 κοινή υπουργική απόφαση εκδίδεται με βάση τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Εισηγητική Έκθεση του κρατικού προϋπολογισμού, ενώ τυχόν διαφορές μεταξύ των στοιχείων της Εισηγητικής Έκθεσης του κρατικού προϋπολογισμού και των αντίστοιχων στοιχείων που δημοσιεύει η Ελληνική Στατιστική Αρχή, λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό του συντελεστή αύξησης των συντάξεων στην απόφαση του πρώτου εδαφίου που αφορά στο αμέσως επόμενο έτος και αποδίδονται.

Διανομή μέσω 'ΤΡΙΔΑ' με UID: 6527b407ec7923460ad26448 στις 30/10/23 17:21

Σελίδα 1 από 8

3. Βάσει των ανωτέρω προβλέψεων, εκδόθηκε η 126331/28.12.2022 ΚΥΑ (Β' 6949) με την οποία καθορίστηκε το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον Ε.Φ.Κ.Α, με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2022, το οποίο ανέρχεται σε επτά και εβδομήντα πέντε εκατοστά επί τοις εκατό (7,75%) για το έτος 2023.

Δεδομένου δε, όπως προαναφέρθηκε, ότι η αύξηση χορηγείται κάθε έτος, το Υπουργείο μας ήδη προβαίνει στις προβλεπόμενες διαδικασίες για την από 1.1.2024 αύξηση των ποσών των καταβαλλόμενων συντάξεων.

4. Όσον αφορά την προσωπική διαφορά, σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με τα άρθρα 14 & 33 του ν. 4387/2016, όπως ισχύουν, και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες αριθ. πρ. οικ.26083/887/2016 (1605 Β') και Φ.11221/οικ.10772/382/9.3.2021 (1082 Β') Υπουργικές Αποφάσεις, επανυπολογίσθηκαν από 1.1.2019 οι καταβαλλόμενες ή καταβλητέες κατά την 12.5.2016 κύριες συντάξεις, στο πλαίσιο της εφαρμογής των ενιαίων κανόνων του Ε-ΕΦΚΑ (λήψη εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης) και την προστασία των συντάξεων αυτών, με την πρόβλεψη χορήγησης προσωπικής διαφοράς, στις περιπτώσεις που το καταβαλλόμενο ποσό συντάξεων είναι μεγαλύτερο από αυτό που θα προκύψει κατά το στάδιο της αναπροσαρμογής τους.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του ως άνω άρθρου.

Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 3 του προαναφερόμενου άρθρου, όπως ισχύει, οι κύριες συντάξεις που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 και έχουν επανυπολογισθεί σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του ίδιου άρθρου υπολογίζονται εκ νέου από 1.10.2019 σύμφωνα με τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016. Εάν από την ίδια ημερομηνία το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020.

5. Με βάση τα ανωτέρω, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν αποκλείει την θετική αναπροσαρμογή (αύξηση) των συντάξεων όσων συνταξιούχων διατηρούν θετική προσωπική διαφορά μελλοντικά, θέτει όμως ως προϋπόθεση η προσωπική αυτή διαφορά να έχει προηγουμένως μηδενιστεί μέσω του συμψηφισμού της με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 25 παρ. 4^α του ν.4670/2020 αναπροσαρμογές/αυξήσεις των συντάξεων και αυτό γιατί:

αα. αφενός με το ν.4387/2016 θεσπίστηκε ένας νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων, που οδηγεί σε μείωση των εφεξής καταβαλλομένων συντάξεων σε σχέση με το προϊσχύον σύστημα, για την συγκράτηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και την ενίσχυση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος. Συνεπώς, όσοι καθίστανται συνταξιούχοι από τις 13.5.2016 και μετά βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τους ήδη συνταξιούχους την ημερομηνία αυτή, των οποίων οι συντάξεις υπολογίστηκαν με διατάξεις προγενέστερες του ν.4387/2016, και

αβ. αφετέρου η θετική προσωπική διαφορά διατηρήθηκε και συνέχισε να καταβάλλεται και μετά την 1.1.2019, με αποτέλεσμα οι διατηρούντες θετική προσωπική διαφορά παλαιοί συνταξιούχοι να βρίσκονται σε ευμενέστερη θέση σε σχέση με τους μετά το ν.4387/2016

Διανομή μέσω 'ΤΡΙΔΑ' με UID: 6527b407ec7923460ad26448 στις 30/10/23 17:21

συνταξιούχους ακόμη και στις περιπτώσεις που έχουν τα ίδια ασφαλιστικά δεδομένα (έτη ασφάλισης και συντάξιμες αποδοχές).

6. Σημειώνεται ακόμα ότι για την ανωτέρω κατηγορία συνταξιούχων, των οποίων οι συντάξεις είτε δεν αυξήθηκαν καθόλου είτε αυξήθηκαν μερικώς, με το άρθρο 80 του ν.5036/2023 (77, Α') προβλέφθηκε η χορήγηση εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης, για την στάθμιση των ειδικών συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί λόγω του πληθωρισμού. Το ποσό της ενίσχυσης είναι κλιμακούμενο, κυμαινόμενο από 200 έως 300 ευρώ και συναρτάται από το καθαρό προ φόρου ποσό της κύριας σύνταξης μηνός Φεβρουαρίου 2023 σε σχέση με το καθαρό προ φόρου ποσό της κύριας σύνταξης μηνός Δεκεμβρίου 2022.

β). Όσον αφορά την επαναφορά της 13ης και 14ης σύνταξης.

Στο πλαίσιο των δημοσιονομικών ορίων και δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν βάση του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016, με την Υποπαρ. 4 της παρ. Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 προβλέφθηκε η κατάργηση από 1.1.2013 των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, καθώς και του επιδόματος αδείας που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2592/1998 και του άρθρου Μόνου του ν. 3847/2010 για τους συνταξιούχους του Δημοσίου. Αντίστοιχα, με την παρ. 3 της Υποπαρ. 6 της παρ. ΙΑ του ίδιου άρθρου και νόμου, προβλέφθηκε η κατάργηση από την ως άνω ημερομηνία των επιδομάτων και δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, που προβλέπονται από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη νόμου ή κανονιστική πράξη ή καταστατική διάταξη για τους συνταξιούχους και βοηθηματούχους όλων των φορέων και τομέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, καθώς και του ΟΓΑ και του ΝΑΤ.

Στη συνέχεια, με τις διατάξεις του άρθρου 120 του ν. 4611/2019 (Α' 73) προβλέφθηκε η χορήγηση 13^{ης} σύνταξης στους δικαιούχους κύριας σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, στους δικαιούχους προσυνταξιοδοτικής παροχής και στους δικαιούχους επιδομάτων σύνταξης με αιτία την αναπηρία, το ύψος της οποίας καθοριζόταν με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Το παραπάνω θεσμικό πλαίσιο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 47 του ν. 4670/2020 και διαμορφώθηκε με το άρθρο 74 του ν. 4837/2021, με τα οποία καταργήθηκε η χορήγηση της 13^{ης} σύνταξης και προβλέφθηκε η εγγραφή από 1.1.2020 δαπάνης ύψους 0,5% του ΑΕΠ στον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό, από την οποία καλύπτεται η δαπάνη που δημιουργείται ετησίως σε εφαρμογή των αριθμ. 1890/2019 και 1891/2019 αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και τυχόν πλεόνασμα μεταφέρεται στον ε-ΕΦΚΑ προκειμένου να καλυφθούν παροχές πρόνοιας και υγείας και δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης.

Σημειώνεται ότι η κατάργηση της χορήγησης της 13ης σύνταξης του άρθρου 120 του ν.4611/2019, της οποίας το ετήσιο κόστος εκτιμήθηκε στο 0,5% του ΑΕΠ, κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να είναι δυνατή η κάλυψη του κόστους νέων πολιτικών, όπως η άρση των περικοπών στις επικουρικές συντάξεις, η αύξηση των κύριων συντάξεων λόγω των νέων αυξημένων ποσοστών αναπλήρωσης του ν. 4670/2020, καθώς και η χρηματοδότηση πολιτικών πρόνοιας, κοινωνικής αλληλεγγύης και υγείας.

γ). Αναφορικά με την καταβολή αναδρομικών ποσών από περικοπές συντάξεων περιόδου 2015-2016.

α. Όσον αφορά τις κύριες συντάξεις, με τις διατάξεις του άρθρου 114 του ν.4714/2020 (148 Α'), όπως ισχύει, προβλέφθηκε, σε συμμόρφωση με τις αριθ. 1439-1443/2020 αποφάσεις του ΣτΕ, για τους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα η επιστροφή των ποσών μειώσεων συντάξεων, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 4051/2012 (Α 40) και του άρθρου πρώτου Παρ. ΙΑ Υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 του ν. 4093/2012 (Α 222) κατά το χρονικό διάστημα 6/2015-5/2016. Ειδικά για τους συνταξιούχους του πρώην Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), τα προς επιστροφή ποσά υπολογίζονται με βάση τις μειώσεις που επιβλήθηκαν στις κύριες συντάξεις τους κατ' εφαρμογή της αριθ. 476/28-02-2012 (Β 499) απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

β. Ομοίως, με τις διατάξεις του άρθρου 33 του ν.4734/2020 (196, Α'), σε συμμόρφωση της Διοίκησης με τις ανωτέρω αποφάσεις του ΣτΕ, προβλέφθηκε για τους συνταξιούχους του δημόσιου τομέα, τους συνταξιούχους υπαλλήλους των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς και τους συνταξιούχους Διανομή μέσω 'ΤΡΙΑΔΑ' με UID: 6527b407ec7923460ad26448 στις 30/10/23 17:21

υπαλλήλους του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276), η επιστροφή αναδρομικά ποσών μειώσεων συντάξεων τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων των ως άνω κατηγοριών συνταξιούχων, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της Υποπαρ. Β3 της Παρ. Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 κατά το χρονικό διάστημα 6/2015 έως 5/2016.

γ. Για την υλοποίηση των ανωτέρω εκδόθηκαν οι αριθ Φ.11321/35005/1528/13.10.2020 και 37311/1610/13.10.2020 (4536 Β) κοινές υπουργικές αποφάσεις με τις οποίες εξειδικεύτηκε ο τρόπος επιστροφής των ποσών μειώσεων συντάξεων του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, αντίστοιχα. Στις εν λόγω ΚΥΑ προβλέπεται ρητά ότι κατά την καταβολή των σχετικών ποσών δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4172/2013 (Α 167), ούτε και παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 43Α του ίδιου νόμου.

δ. Εξάλλου με την παράγραφο 4 του άρθρου 114 του ν.4714/2020, όπως ισχύει, καθορίζεται ότι με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 οι αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα αντίστοιχα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, αποσβένονται, ενώ η προβλεπόμενη απόσβεση δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες κατά τον χρόνο δημοσίευσης του σχετικού νόμου.

Σημειώνεται ακόμα, αναφορικά με τα παραπάνω, ότι έχουν εκδοθεί οι 1403-1407/2022 αποφάσεις Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τις οποίες κρίθηκε ότι οι διατάξεις του άρθρου 114 του ν.4714/2020 δεν αντίκειται στα άρθρα 17 και 25 του Συντάγματος και το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ.

δ) Ως προς τον καθορισμό ενιαίων όρων και προϋποθέσεων για χορήγηση σύνταξης θανάτου στα δικαιοδόχα μέλη, ανεξάρτητα από την ημερομηνία θανάτου.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης σύνταξης λόγω θανάτου τόσο στον επιζώντα σύζυγο όσο και στα προστατευόμενα δικαιοδόχα τέκνα και τους λοιπούς δικαιοδόχους της σύνταξης θανάτου, καθορίζονται από το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει κατά το χρόνο επέλευσης του θανάτου.

Για θανόντες οι οποίοι έχουν επισυμβεί από 13.05.2016 και εφεξής, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 12 του ν.4387/2016, όπως ισχύει. Πιο συγκεκριμένα, δικαιούνται σύνταξη: Α) ο επιζών σύζυγος, Β) τα νόμιμα – νομιμοποιηθέντα – αναγνωρισθέντα – υιοθετηθέντα και όσα εξομοιώνονται με αυτά, τέκνα με την προϋπόθεση ότι είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 24^ο έτος της ηλικίας τους. Για τέκνα άγαμα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητα επήλθε πριν την συμπλήρωση του 24^{ου} έτους, η σύνταξη εξακολουθεί να καταβάλλεται και μετά την συμπλήρωση του ανωτέρω ηλικιακού ορίου. Γ) Ο διαζευγμένος σύζυγος εφόσον πληροί αθροιστικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) ο πρώην σύζυγος κατά τη στιγμή του θανάτου του να του κατέβαλε διατροφή, β) να είχε συμπληρώσει δέκα έτη γάμου, γ) το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της έγγαμης συμβίωσης υπαιτιότητας του αιτούντος τη σύνταξη και δ) το μέσο μηνιαίο ατομικό φορολογητέο εισόδημά του να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων που καταβάλλεται από τον τ. ΟΓΑ.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν.4499/2017, ορίζεται κατώτατο όριο σύνταξης λόγω θανάτου το οποίο είναι ανάλογο με τα έτη ασφάλισης και κυμαίνεται από 387,90 € για δεκαπέντε χρόνια ασφάλισης μέχρι 413,76€ για είκοσι έτη ασφάλισης και άνω.

Πάντως από το Υπουργείο μας εξετάζεται η δυνατότητα τροποποίησης του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου.

Β. Όσον αφορά τις κρατήσεις υπέρ ΑΚΑΓΕ και την ΕΑΣ.

α. Με τις διατάξεις του άρθρου 149 του ν. 3655/2008, όπως ισχύουν, συστάθηκε Κεφάλαιο με την επωνυμία «Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών» (ΑΚΑΓΕ) και σκοπό την δημιουργία αποθεματικών για τη χρηματοδότηση των κλάδων σύνταξης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ), από 1.1.2019 και εφεξής και τη διασφάλιση των συντάξεων των νέων γενεών.

β. Με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 3863/2010 (Α 115) θεσπίστηκε από 1.8.2010 η Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ), η οποία τηρείται σε λογαριασμό με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, στο Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ)» και παρακρατείται μηνιαία κατά την καταβολή της σύνταξης από τις συντάξεις κύριας ασφάλισης των συνταξιούχων του Δημοσίου, ΝΑΤ και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.) αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Από την εν λόγω παρακράτηση εξαιρούνται όσοι ρητά ορίζονται με την περίπτωση γ' της παρ. 3 του ως άνω άρθρου.

γ. Με τις διατάξεις των περιπτώσεων α και β της παρ. 13 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011 θεσπίστηκε από 1.9.2011 η Ειδική Εισφορά Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης, η οποία τηρείται σε λογαριασμό με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, στο Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (Α.Κ.Α.ΓΕ) και παρακρατείται μηνιαία κατά την καταβολή της σύνταξης των συνταξιούχων των φορέων επικουρικής ασφάλισης, αρμοδιότητας όλων των Υπουργείων καθώς και των ΝΠΙΔ τα οποία χορηγούν επικουρικές συντάξεις βάσει ασφάλισης η οποία έχει χωρήσει σε υποκατάσταση υποχρεωτικής ασφάλισης σε ΦΚΑ.

Οι περιπτώσεις εξαίρεσης της παρακράτησης της ως άνω ειδικής εισφοράς ορίζονται ρητά με την περίπτωση δ της παρ. 13 του ως άνω άρθρου.

δ. **Νομολογία Ελεγκτικού Συνεδρίου:** Με τις αποφάσεις 244/2017, 504/2021 και 1477/2021 της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίες εκδόθηκαν με τη διαδικασία του άρθρου 108Α του π.δ. 1225/1981 (πρότυπη δίκη μετά από προδικαστικά ερωτήματα), κρίθηκε ότι η παρακράτηση της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (Ε.Α.Σ.) υπέρ ΑΚΑΓΕ από τις κύριες συντάξεις του Δημοσίου, των άρθρων του ν. 3863/2010, 44 παρ. 10 του ν. 3986/2011 και 2 παρ. 13 του ν. 4002/2011 για το διάστημα μέχρι 31.12.2018 αντίκειται στην αρχή της ισότητας ενώπιον του νόμου και της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρα 4 παρ. 1 και 5 και 25 παρ. 4 του Συντάγματος), καθώς και στην αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος), ενώ από 1/1/2019 και εφεξής δεν είναι αντίθετη προς τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 5 και 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και στις από αυτά απορρέουσες αρχές.

ε. **Νομολογία ΣΤΕ:** Από το Συμβούλιο της Επικρατείας (βλ. αποφάσεις 2287, 2290/2015 της Ολομέλειας – ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ) έχει κριθεί επανειλημμένως ότι οι περικοπές συντάξεων (κύριες ιδιωτικού τομέα και επικουρικές), που επιβλήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 3863/2010, την εν συνεχεία αναπροσαρμογή και την συμπλήρωση της εισφοράς αυτής και την επέκτασή της στην επικουρική ασφάλιση (άρθρο 44 παρ. 10 - 13 του ν. 3986/2011), είναι συμβατές με τις συνταγματικές διατάξεις.

στ. Ως προς τους λόγους παρακράτησης του ΑΚΑΓΕ, παραθέτουμε τα κάτωθι αποσπάσματα από την 1477/2021 απόφαση της Ολ.Ελ.Συν.

«**Σκέψη 62.** Η Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων θεσπίστηκε στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος που επιχειρήθηκε με το ν. 3863/2010, προς τον σκοπό της μείωσης της συνταξιοδοτικής δαπάνης και της τιθάσευσης του έως τότε «άμετρα» διογκούμενου «ταμειακού ανοίγματος» του συστήματος αυτού, το βάρος του

Διανομή μέσω 'ΤΡΙΔΑ' με UID: 6527b407ec7923460ad26448 στις 30/10/23 17:21

Σελίδα 5 από 8

οποίου καλείται να επωμισθεί το Δημόσιο. Επρόκειτο δε για ειδικού προορισμού επιβάρυνση, ώστε η έλλειψη διαθέσιμων κρατικών πόρων για τη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων των συνταξιοδοτικών φορέων να υποκατασταθεί από «τη συμβολή των συνταξιούχων από ένα επίπεδο σύνταξης και άνω, στην αντιμετώπιση των τρεχουσών οικονομικών δυσχερειών», χαρακτήρα τον οποίον διατήρησε, ύστερα από την επέκταση του αρχικού ορίζοντα του ως άνω προορισμού της με τν. 4325/2015, έως τις 31.12.2018, χωρίς, κατά τα γενόμενα δεκτά με την 244/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, ο χαρακτήρας αυτός ουσιωδώς να αλλοιωθεί από τη μετέπειτα καθιερωθείσα, αρχικώς με το ν.4024/2011 και εν συνεχεία με τους νόμους 4052/2012 και 4075/2012,, δυνατότητα διάθεσης μέρους του προϊόντος από την παρακράτηση της ΕΑΣ για την υλοποίηση του Προγράμματος της κατ'οίκον Φροντίδας Συνταξιούχων.

Σκέψη 63. Πολύ ευρύτερης στόχευσης, σε σχέση με εκείνη του ν.3863/2010, ήταν η μεταρρύθμιση στην οποία απέβλεπε ο ν.4387/2016, που τέθηκε σε ισχύ ενόσω η ΕΑΣ εξακολουθούσε να παρακρατείται προς τον σκοπό της κάλυψης των τρεχόντων ελλειμμάτων των ΦΚΑ και , [...] προέβλεπε αφενός την ίδρυση ενιαίου, για όλους κατ' αρχήν τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους, συνταξιοδοτικού φορέα, του ΕΦΚΑ, στον οποίον αυτοδικαίως εντάχθηκαν από 1.1.2017 οι επιμέρους Φ.Κ.Α., με το σύνολο των προσόδων και των αποθεματικών τους , και περιήλθαν οι συνταξιοδοτικές αρμοδιότητες ου Δημοσίου, αφετέρου τέθηκαν ενιαίοι κανόνες για τη χρηματοδότηση της εθνικής σύνταξης απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης, καθώς και την εγγυητική ευθύνη του Δημοσίου για το σύνολο των απονεμόμενων από το νέο φορέα συνταξιοδοτικών παροχών. Επέφερε δε τόσο δομικές αλλαγές, ώστε το Ελεγκτικό Συνέδριο, στη γνωμοδότησή του επί της πρότασης των ρυθμίσεων του ν. 4670/2020, να υιοθετήσει την εκδοχή της εισαγωγής, με τον .4387/2016, όπως οι κατ' ιδίαν ρυθμίσεις του αποσαφηνίσθηκαν με τον επιγενόμενο νόμο, συστήματος «δημόσιας ασφάλισης», το οποίο, ενσωματώνοντας στοιχεία κοινωνικής και κρατικής ασφάλισης, υπερβαίνει την παραδοσιακή μεταξύ του διάκριση, όπως την είχε υπόψη του ο συνταγματικός νομοθέτης το 1975 και αποτυπώνεται στα άρθρα 22 παρ. 5 και 73 παρ. 2 και 3, 80 παρ. 1 και 98 παρ. 1 περιπτ. δ' και στ' του Συντάγματος (βλ. πρακτικά 1^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2020 Ολ.Ελ.Συν.)

Σκέψη 64. Όπως ορθώς, κατά τούτο, επισημαίνεται με την παραπεμπτική .../2019 απόφαση του ΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για την απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε στην Ολομέλεια, δεν αρκεί η κατάφαση της συμφωνίας προς το Σύνταγμα του πλέγματος των ρυθμίσεων του ν. 4387/2016 για την ένταξη των δημόσιων λειτουργών και υπαλλήλων, εν ενεργεία και συνταξιούχων, στον ΕΦΚΑ. Ζητούμενο δε είναι αν, καθόσον, άλλωστε, σύμφωνα με το άρθρο 14 του νόμου αυτού, οι ήδη απονεμηθείσες κατά την έναρξη ισχύος του, συντάξεις συνεχίζουν, έως τις 31.12.2018, να καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί στις 31.12.2014, συμπεριλαμβανομένης, δηλαδή της παρακράτησης της ΕΑΣ, εξακολουθούν, και μετά την τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση του ν. 4387/2016, να υφίστανται οι λόγοι για τους οποίους αρχικώς κρίθηκε από το νομοθέτη αναγκαία η επιβολή της Εισφοράς, ιδίως, εν όψει των προβλέψεων για τη βιωσιμότητα του νέου συνταξιοδοτικού συστήματος και την κάλυψη των ελλειμμάτων του, όπως προκύπτουν από την αιτιολογική έκθεση και τις συνοδευτικές μελέτες του εν λόγω νόμου, καθώς και εάν η επιβάρυνση με την ΕΑΣ των συνταξιούχων δημόσιων λειτουργών και υπαλλήλων, για το χρονικό διάστημα από την υπαγωγή τους στον ΕΦΚΑ έως τις 31.12.2018, ενσωματώνεται συνεκτικά με τις λοιπές ρυθμίσεις του ν . 4387/2016 και τεκμηριώνεται, ως προς την προσφορότητα και αναγκαιότητά της, για τη μεσοπρόθεσμη κάλυψη των ελλειμμάτων του συνταξιοδοτικού κεφαλαίου.

Σκέψη 72 . [...] η ορολογία της οποίας έγινε χρήση στην προαναφερόμενη απόφαση του Τμήματος, που παραπέμπει στη συμπερίληψη εντός της ευρύτερης κατηγορίας των Συνταξιοδοτικών Αποθεματικών (Public Pension Reserve Funds), αφενός των Αποθεματικών Κοινωνικής Ασφάλισης, αφετέρου των Αποθεματικών Εθνικής Σύνταξης. Αν και όλα λειτουργούν ως δεξαμενές αποταμίευσης πόρων, προς τον σκοπό της μελλοντικής ενεργοποίησής τους για την προστασία διανεμητικών συνταξιοδοτικών συστημάτων, όπως το ελληνικό, όπου οι εισφορές του ενεργού πληθυσμού διατίθενται για την καταβολή των συνταξιοδοτικών παροχών, από τις συνέπειες της επέλευσης ενδεχόμενων οικονομικών και δημογραφικών κινδύνων που απειλούν την μακροπρόθεσμη ευστάθειά τους, εντούτοις αντιδιαστέλλονται μεταξύ τους κατά το ότι, ενώ τα Αποθεματικά Κοινωνικής Ασφάλισης χρηματοδοτούνται, ως επί το πλείστον, από τα πλεονάσματα των εισφορών εργοδοτών και εργαζομένων, στην περίπτωση των Αποθεματικών Εθνικής Σύνταξης, είναι δημόσια έσοδα, απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό, και κοινωνικοί πόροι που τα σχηματίζουν, εξ ου και το ίδιο το Κράτος, αντί σχημάτων των κατ' ιδίαν ασφαλιστικών φορέων, επιφορτίζεται τη διαχείρισή τους. Όσον αφορά, επομένως την ελληνική έννομη τάξη, πρόκειται για θεσμούς, τα μεν, διαταμειακής αλληλεγγύης, με έρεισμα το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, τα δε εθνικής και κοινωνικής αλληλεγγύης, με έρεισμα το άρθρο 25 παρ. 4 αυτού.

Σκέψη 73 . Στην ως άνω τυπολογία, η οποία, όπως και το Τμήμα δέχθηκε, δεν στερείται νομικών συνεπειών, σαφές καθίσταται ότι το ΑΚΑΓΕ, ως εκ της υπαγωγής του υπό άμεσο κρατικό έλεγχο και της μη ανάθεσης της διαχείρισής του στους ίδιους τους ΦΚΑ, του συνιστάμενου στη διασφάλιση των συντάξεων των νέων γενεών σκοπού του, με την επί δεκαετία από τη σύσταση του Κεφαλαίου μη δυνατότητα ενεργοποίησής του και ανάλωσης των πόρων του, καθώς και της χρηματοδότησής του απευθείας από το Κράτος και με κοινωνικούς πόρους, κατατάσσεται στα Αποθεματικά Εθνικής Σύνταξης. Μολονότι, επομένως, οι ιδρυτικές του διατάξεις έχουν συμπεριληφθεί σε νομοθέτημα με αντικείμενο τη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, η οργάνωση και λειτουργία του ΑΚΑΓΕ σε εθνική διαγενεακή βάση, ως μόνη, άλλωστε, εφικτή, εν όψει της επανειλημμένως διαπιστωθείσας από τον νομοθέτη, στο πλαίσιο των αλληπάλληλων μεταρρυθμιστικών εγχειρημάτων, αδυναμίας εν συνόλω των ασφαλιστικών κοινοτήτων να σχηματίσουν οι ίδιες Αποθεματικό, ελλείψει πλεονασμάτων εισφορών που θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν έναν τέτοιο σκοπό, εξ αντικειμένου αποκλείουν την ένταξή του στο πεδίο του συστήματος αυτού.»

Όπως επομένως αναφέρεται στην ανωτέρω απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το ΑΚΑΓΕ κατατάσσεται στα Αποθεματικά Εθνικής Σύνταξης, με σκοπό την προστασία διανεμητικών συνταξιοδοτικών συστημάτων, όπως το ελληνικό, όπου οι εισφορές του ενεργού πληθυσμού διατίθενται για την καταβολή των συνταξιοδοτικών παροχών, από τις συνέπειες της επέλευσης ενδεχόμενων οικονομικών και δημογραφικών κινδύνων, εν όψει της επανειλημμένως διαπιστωθείσας από τον νομοθέτη, στο πλαίσιο των αλληπάλληλων μεταρρυθμιστικών εγχειρημάτων, αδυναμίας εν συνόλω των ασφαλιστικών κοινοτήτων να σχηματίσουν οι ίδιες Αποθεματικό, ελλείψει πλεονασμάτων εισφορών που θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν έναν τέτοιο σκοπό, εξ αντικειμένου αποκλείουν την ένταξή του στο πεδίο του συστήματος αυτού.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ

